

Historie obce Vysoké Popovice.

Popovice – první zmínka pochází z roku 1228

(dříve se psávalo: Popwiz, Popicz, Poppiez, Popovicz, Popouicz, Popowy, aj.).

Popovice byly původně samostatným statkem pánů z Popovic, z nichž první známý slul Věřena (snad týž, který byl r.1228 maršálkem). Synové byli Arkleb, Bolehor a Černín.

Arkleb byl v letech 1261-1272 komorníkem zemským.

Byl také z pánů, jímž král Přemysl II. Otakar r.1271 dal plnou moc, aby mezi ním a uherským králem Štěpánem V. sjednali mír.

Kromě toho byl v r.1268-1270 královským purkrabím na Veveří.

Za Hynka z Kukvic, pána na Rosicích, koupí r.1482 připadly Popovice trvale k Rosicům.

Před zrušením roboty spravoval obec rychtář, purkmistr a starší.

Po zrušení roboty od r.1849 měla obec s obcí Lukovanskou, Příbramskou a Zakřanskou společného starostu do r.1874, kdy každá z nich se stala samostatnou.

Nejstarší obecní pečeť je z r.1749, s nápisem **POPOVIZ** s radlicí mezi dvěma květy.

Na nadační listině (beneficia Popovského pečeti) z r.1768 je kromě dvou květů nápis „Dedini Popowiez.

Poslední pečeť je bez data a nese nápis Popoviz s obrazem sv.Jana Nepomuckého.

Roku 1894 vystavěla si obec vodovod a r.1902 cihelnu.

Byl zde také spolek potravní z r.1896, pak spolek vojenských vysloužilců a dobrovolných hasičů z r. 1899.

Poštou a telegrafem náležela obec k Rapoticím.

Velkým suchem utrpěla obec r.1834 a 1863, krupobitím r.1866.

V letech 1849 a 1850 zemřelo na cholera asi sto lidí.

Do třicátých let XIX.stol. se živili zdejší rolníci také prodejem dřevěného uhlí.

Většina obyvatelstva Popovské farnosti se živila v blízkých uhelných dolech a hutích v Zastávce a ve Zbýšově.

Obec na začátku 20.století a v první republice:

Roku 1891 byl starostou obce zvolen Jan Vaverka, který tento úřad zastával po šest období, to jest 18 let.

V této době a pak těsně před I. světovou válkou obec vybudovala vodovod (1894), obecní cihelnu (1902), která byla rozšířena v roce 1912 o pec s kapacitou 20.000 cihel a později o domek páleníka, č. 112 (v roce 1913).

Na úhradu těchto všech výdajů zavedla správa obce přírážky, které se pohybovaly kolem 35 %.

V roce 1902 měla obec 85 čísel. V letech 1910 - 1912 byly zásluhou správce školy Arnošta Dusíka vysázeny obecní pastviny ovocnými stromy. Takto vzniklé sady nesou dnes jméno svého zakladatele.

Po starostovi Janu Vaverkovi převzal tento úřad v roce 1910 Vilém Drápela, č. 4, a po něm na dobu sedmi roků Karel Plocek, č. 23, jehož funkční období zasahuje do let první světové války.

Tato válka postihla obec značnou měrou. Do války odešli hned na jejím začátku všichni mladí muži, vyjma pracujících horníků a hutníků.. Ti, kdo zůstali, byli sice ušetřeni nebezpečí válečných bitev, avšak byli zase postiženi bídou, nedostatkem potravin a hladem. Všechny potraviny byly zabaveny pro vojsko. Žádný úkryt potravin neodolal. Na polích byl nedostatek mužských sil. Tuto práci prováděli patnáctiletí a šestnáctiletí chlapci. Rozšířila se epidemie španělské chřipky. Nejbolestivější byly ztráty na životech synů, manželů a otců. Domů se nevrátili: Batelka Augustin, Batelka Jan, Cyril Brázda, Stanislav Brázda, Hort Leonard, Chaloupka Josef, Chmelka František, Kalina František, Kotoun Karel, Krupica Cyril, Langpaul Jan, Patočka Leopold, Pazourek Jan, Pokorný Julius, Procházka František, Procházka Jindřich a Vaněk Josef.

Těm, kteří první světovou válku přežili, se dostali velké cti. O vznik ČSR se zasloužili i někteří občané, kteří se zúčastnili prvního odboje.

Legionáři naší obce:

Jan Beer – místo působení Rusko

Cyril Kovařík - místo působení Rusko

Josef Pokorný - místo působení Rusko

Josef Procházka - místo působení Itálie

František Špaček - místo působení Rusko

Jan Veselý - místo působení Francie

V červenci 1919 bylo zvoleno první obecní zastupitelstvo na dobu čtyř let. Starostou byl Antonín Žák, č. 43. Ostatní členové obecního zastupitelstva byli: Drápela Vilém, čp.4, Fiala Josef, čp. 22, Foral Jan, čp. 117, Fučík František, čp. 99, Hájek Jakub, čp. 12, Havlíček Jan, čp. 116, Hudec Rajmund, čp.92, Kunhart Josef, čp. 67, Kvarda Karel, čp. 39, Němec Josef, čp. 95, Odehnal Vincenc, čp. 119, Pelc Jan, čp. 14, Pokorný František, čp. 90, Sedlák Antonín, čp. 18.

V prosinci 1920 se zúčastnili téměř všichni dělníci obce generální stávkou, která byla potlačena a mnozí účastníci potrestáni vězením. Tak byl také starosta Antonín Žák zbaven obecní funkce a místo něho byl v roce 1921 zvolen Josef Němec, který svoji funkci skončil v roce 1923.

V tomto roce byly provedeny nové volby do obecního zastupitelstva. V nich získali komunisté 7 mandátů, lidovci 4 mandáty, sociální demokraté 3 mandáty a agráři 1 mandát.

V létech 1929 -1930 byla obec elektrifikována. Byl položen základní kámen nové školy, jejíž stavba se však uskutečnila až v roce 1937. Byla to práce náročná. Avšak zásluhou občanů, kteří přispěli prací i penězi, byla v roce 1938 nová škola dokončena a otevřena 18.10.1938 v rámci oslav 20. výročí trvání ČSR.

Léta třicátá, zvláště 1931-1933 byla poznamenána velkou nezaměstnaností.

Nezaměstnaní, kteří byli odkázáni jen na státní podporu ve formě desetikorunových poukázek. (ženatý dostal dvě, svobodný jednu na týden). Částečné odstranění nezaměstnanosti v roce 1934 lze přičíst k dobru výstavbě obecního vodovodu, cesty kolem rybníka a pak pracovní příležitosti na státní silnici mezi Zastávkou a Popovicemi, kde pracovalo 30 občanů - s platem 2,50 Kč na hodinu.

Rok 1938 znamená zvýšenou pohotovost proti expandujícímu německému fašismu.

Z obce odchází 42 mužů, odhodlaných bránit hranice naší vlasti.

Byl zřízen protektorát Čechy a Morava.

Bylo nařízeno odevzdat zbraně. Mnozí je však uchovávali ve skrýších. Hned na začátku okupace přišlo do obce gestapo, aby odvedlo zde ukryté německé uprchlíky z Mikulova.

Obec byla Němci nazývána Popowitz.

Období II. světové války.

Po dobu celé okupace byl starostou Josef Fiala, který byl ve styku s odbojovou skupinou generála Luži.

Za okupace bylo na práce do Německa odesláno mnoho mladých občanů. První z nich byl Kolářek Richard, č. 82. V Německu byl těžce raněn a zemřel. Do Německa byli dále odesláni: Ladislav Bureš, Gustav Dvořák, Fiala Vojtěch, Fila Miroslav, Fruhvirtová Blažena, Kadaňka Josef, Klupal Adolf, Klupalová Drahomíra, Krupica Josef, Kudera Karel, Novák Josef, Odehnal Josef, Patočka František, Posádka Jan, Soukup Josef, Šumbera Stanislav, Vognar Alois, Vognar Jaroslav, čp. 102, Vognar Jaroslav čp. 189.

V době stanného práva v roce 1942 byl v Kounicových kolejích v Brně popraven zdejší rodák Jan Prudík, strážmistr v. v.. Téhož roku byl gestapem odveden Karel Batelka s manželkou Josefou. Byli zatčeni a vězněni proto, že jejich syn byl příslušníkem čs. jednotky v Anglii. Oba manželé byli v roce 1943 z vězení propuštěni.

Pro ilegální činnost v komunistické straně byl v r. 1940 poprvé zatčen Jan Svoboda. Ve vězení strávil jeden a půl roku. Avšak v roce 1943 jej zatklo gestapo znovu. Věznilo také jeho bratra Rudolfa, kterého však asi po půl roce propustilo.

Jan Svoboda se již z vězení nevrátil.

Prošel několika koncentračními tábory a na samém sklonku války, kdy osvobození bylo na dosah, zemřel na dlouhém pochodu při evakuaci tábora dne 9.4.1945 před městem Halberstadt.

V té době se konec války blížil kvapem. Bylo slyšet dunění děl. Bojovalo se o Brno. V obci zaznamenala fronta dvojitý pohyb. Dělostřeleckou palbu, zvláště ve dnech 7. až 9. května bylo rozbito a zapáleno několik domů, mezi nimi i dům čp.14.

Ke konci II. světové války při náletech na Brno zahynul zdejší rodák Jan Chatrný.

Střepinami dělostřeleckých granátů byli 7.5.1945 u domu čp.190 zabiti i Antonín Křivánek se svým čtyřletým synem a sedmiletý Vladimír Nejedlý.

Poválečné období až po současnost:

Ihned po osvobození obce Rudou armádou nastoupili občané s mohutným elánem do budování své vesnice.

V prvé řadě byly opraveny mosty, aby mohla plynule pokračovat doprava jak silniční, tak železniční. Pak byly opravovány válkou rozbité a vyhořelé domy. Zajišťování materiálu na tyto práce bylo velmi obtížné. Přes materiálové potíže byl ještě v roce 1945 zaveden místní rozhlas.

V následujícím roce byla opravena železniční zastávka a předána ze správy MNV do správy ČSD.

Z finančních prostředků Místní jednoty požární ochrany byl zakoupen pro požárníky automobil.

V roce 1948 byla provedena oprava budovy MNV. Československý svaz mládeže se podílel na budování obce výsadbou ovocných stromků na okrajích obce a založením parku na návsi, kde dříve býval rybníček. v tomto místě pak v roce 1965 byl péčí vesnické organizace KSČ a MNV postaven pomník Janu Svobodovi.

Aby se usnadnila těžká práce žen při praní, byla postavena brigádnicky obecní prádelna již v roce 1951. Odměnou za aktivní činnost výboru žen bylo do obce dodáno i vnitřní vybavení prádelny.

Avšak k dokončení prádelny už nedošlo.

Objekt plánované prádelny sloužil později jako drůbežárna JZD (od roku 1957).

Založení nového JZD se uskutečnilo v roce 1957 na ustavující schůzi dne 4.září.

Družstvo mělo 57 členů a hospodařilo na 210 ha půdy. Předsedou byl Jan Pelc ml.čp.14.

Bylo provedeno scelení půdy do osmi honů.

Začátek výstavby nové silnice Vysoké Popovice - Lukovany se uskutečnil v roce 1954. Je to okresní silnice křižující železniční trať a má délku asi 3 km. Její stavba včetně jednání v průběhu výstavby trvala 11 let a stála mimo spousty starostí 700 tisíc korun. Od roku 1965 lze již silnici používat, avšak vybudování sjezdu se silnice na louky bylo již přenecháno péči a skrovným finančním možnostem místního národního výboru.

Poštovní úřad byl v obci zřízen v roce 1956, a to v prostorách budovy MNV. Později byla vybudována automatická ústředna pro obce: Vysoké Popovice, Příbram, Lukovany, Ketkovice, Zbraslav, Újezd, Stanoviště.

Péči obecního úřadu a ředitelství pošt byla stávající poštovní úřadovna zrekonstruována a provoz byl zahájen 25.5.2000. Vedoucí zůstává paní Libuše Pelcová z čp.14.

V září 1996 začala společnost TELECOM budovat novou digitální telefonní ústřednu v místě bývalého rybníka pod hřištěm.

Historie vodovodu ve Vysokých Popovicích.

Původní vodovod byl postaven na podkladě vodoprávního výměru bývalého okresního hejtmanství v Brně ze dne 16.5.1894. Stavba byla kolaudována výměrem ze dne 1.12.1894.

Z prameniště Krbu byla voda svedena potrubím o délce 340 m ke státní silnici. Poté byl vybudován rozvod po obci o délce 460 m s odbočkou o délce 115m. Byly zřízeny 3 výtokové stojany a voda byla vedena i do kašny. Vydatnost prameniště Krb byla 25 l/min., to je 0,53 l/s. Přípojky do domů byly povoleny za zvláštní příplatek.

V roce 1930 bylo firmou Káš Brno provedeno jímání dvou pramenů nad prameništěm Krb. V roce 1931 byl Ing. Juliem Schmalzem z Olomouce vypracován projekt nového vodovodu. Výstavba byla povolena povolovacím rozhodnutím Okresního úřadu Brno-venkov. Stavba však nebyla provedena, realizovalo se pouze provizorní napojení dvou nových pramenů na starý vodovod.

Vydatnost nových pramenů byla 0,40 l/s a 0,24 l/s.

Starý vodovod přestal vyhovovat stoupajícím požadavkům občanů na odběr vody. Proto bylo v roce 1954 rozhodnuto o rekonstrukci a rozšíření. Výstavba proběhla v letech 1955 až 1960.

Součástí též bylo vybudování čerpací stanice s vodojemem. Podle projektu byla celková délka trubní sítě 2 615 m, z toho litinové trouby o průměru 80 mm – 1530 m, litinové trouby

o průměru 100 mm – 385 m, litinové trouby o průměru 125 mm – 500 m a

litinové trouby o průměru 150 mm – 20 m.

Ani výstavba nového vodovodu nestačila pokrýt stoupající odběr vody. Proto obec požádala o možnost využití dalšího zdroje. Na podkladě rozhodnutí ONV Brno-venkov ze dne 5.1.1961 bylo povoleno rozšíření prameniště o jednu studnu o průměru 90 cm a o hloubce 4 m v prostoru bývalé drůbežárny – Haltýře.

V letním období v letech 1963 a 1964 panovala velká sucha, docházelo k uzavírání přípojek do domácností, byl vydán zákaz zalévání. Obec se rozhodla řešit uvedenou situaci napojením dalšího prameniště na vodovod. Byl proveden hydrogeologický průzkum a pro rozšíření prameniště byla navržena oblast Šplouchavin. V roce 1964 byla vypracována projektová dokumentace, stavba byla schválena ONV Brno-venkov dne 7.9.1965. Byla zřízena studna ze silnostěnných skruží o průměru 150 cm do hloubky 8 m. Poslední skruž od 8 do 9 m je o průměru 100 cm. Do hloubky 5 m je studna ojílována. Ve studni bylo osazeno ponorné čerpadlo Nautila. Vodovodní řad byl zhotoven z ocelových závitových asfaltojutových trub Js 6/4 coulu o délce 562 m.

V roce 1994 byla provedena rekonstrukce a prodloužení vodovodního řadu od Drápelových, č.p. 40 k Rouchovanským, č.p.218. Vodovodní řad je zhotoven z PVC, DN 110 a měří 241m.

V roce 1997 byla zahájena akce „Vodovod Vysoké Popovice – 1. stavba“. Realizace stavby byla

schválena rozhodnutím ONV Brno-venkov ze dne 17.02.1997. Vodovod kopíruje silnici I/23, která prochází naší obcí. Na straně obecního úřadu se nachází řad A, který je zhotoven z PVC, DN 110 o délce 1364 m, na straně kostela je uložen řad B, který je též zhotoven z PVC DN 90, o délce 1300 m. Vodovod byl zkolaudován v roce 1999. Stavbu provedla firma VHS DŘEVOJAN s.r.o. Moravský Krumlov.

V roce 1998 byla rozhodnutím ONV Brno-venkov ze dne 28.09.1998 povolena stavba „Vodovod Vysoké Popovice – 2. stavba“. V této fázi výstavby proběhlo napojování některých ulic a komunikací, které ústí na silnici I/23. Konkrétně se jedná o řad B₁, odbočení pod hospodou, PVC, DN 90, délka 43 m, řad C, odbočení k vlakovému nádraží, PVC, DN 90, délka 179 m, řad D, odbočení k bývalému areálu JZD, PVC, DN 90, délka 152 m, dále řad E, odbočení nad domem č.p.196 prolukou na Nekázanec, PVC, DN 90, délka 114 m a nakonec řady F a F₁ z PVC, DN 90 o délce 85 m a 90m. To je rozvod po Nekázanci k tehdy postaveným rodinným domkům. Stavbu vodovodu opět provedla firma VHS DŘEVOJAN s.r.o. Moravský Krumlov.

Koncem měsíce října v roce 2002 došlo k napojení obecního vodovodu na Skupinový vodovod Ivančice – Rosice. Investorem výstavby tohoto díla byl Svazek vodovodů a kanalizací Ivančice, jehož je naše obec členem. Obec tímto získala plynulé zásobování vodou.

Předposlední etapou výstavby vodovodu v obci Vysoké Popovice byla dostavba na Nekázanci. Umístění vodovodního řadu vyplynulo z dořešení umístění rodinných domků. Akce proběhla v roce 2004 a byl vybudován řad G, PVC, DN 90, o délce 138,20 m a řad F, PVC, DN 90, o délce 158,20 m. Stavbu provedla firma Oldřich Merta- MERTASTAV, Předklášteří.

V roce 2006 bylo rozhodnutím Městského úřadu Rosice, Odborem životního prostředí vydáno povolení na stavbu „Vodovod Vysoké Popovice-rekonstrukce rozvodné sítě“ ze dne 8.2.2006. Rekonstrukce začala v roce 2007 a zahrnuje zbývající část obce, kde ještě nebyl položen nový vodovodní řad. Stavbu provádí VODÁRENSKÁ AKCIOVÁ SPOLEČNOST, a.s. Brno, provoz Rosice. Po dokončení této akce bude na celém území obce zrekonstruovaný nebo nově zbudovaný vodovodní řad, čímž by mělo být zajištěno plynulé zásobování všech obyvatel naší obce pitnou vodou.

Plynofikace obce.

Jednou z významných akcí v novodobé historii byla plynofikace obce. Plynofikací došlo k výraznému zlepšení životního prostředí v naší obci a ke zvýšení životní úrovně obyvatel. Projektovou dokumentaci vypracoval Ing. Jaromír Sobotka z Brna v roce 1993. Vítězem výběrového řízení na zhotovitele stavby se stal Moravský Plynostav, akciová společnost, Rosice u Brna. Plynovod začíná středotlakým rozvodem od regulační stanice VTL směrem ke komunikaci I/23, rozvodem po obou stranách této komunikace s odbočkami na místní komunikace do ostatních částí obce. Staveniště bylo předáno zhotoviteli díla v květnu 1994, stavba byla obci předána 1.10.1994. Bylo uloženo 4 076,5 m potrubí o různých průměrech. Cena za dílo činila 4 200 000Kč. Obec získala dotaci od SFŽP ve výši 40%, na dalších 40% byla od SFŽP získána bezúročná půjčka a zbývajících 20% bylo hrazeno z finančních prostředků obce.

Další etapou bylo prodloužení plynovodního řadu do lokality Nekázanec, kde probíhala v roce 2000 výstavba třech rodinných domků. Stavbu provedla firma VHS DŘEVOJAN s.r.o. Moravský Krumlov. Bylo položeno 243,5 m plynovodního potrubí o různém průměru, za dílo obec zaplatila 227 000 Kč.

Poslední etapou plynofikace naší obce bylo dokončení plynovodu v lokalitě Nekázanec v roce 2004. Stavbu provedla firma Oldřich Merta-MERTASTAV, Předklášteří. Bylo položeno 456,3 m plynovodního potrubí a stavba stála 756 000 Kč.